

DEN STYRKEDE PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

Hvem er vi

Daginstitution Mælkevejen er en dynamisk organisation, hvor dagpleje, vuggestue og børnehave er knyttet sammen i et fagligt fællesskab, med fokus på nærhed og kontinuitet for barnet, i vores daglige praksis. Vores organisation bygger på gensidig tillid, ansvarlighed og anerkendelse.

Vi har kerneopgaven i fokus og i det fokus, et stærkt og meningsgivende tværfagligt samarbejde i huset og med sundhedsplejen, børn- og ungerådgivningen, familieteamet – ligesom vi samarbejder med lokalsamfundet.

Vores hverdagspraksis understøtter børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse. Vi er et samlet hold med en høj faglighed, selvledende teams og ledelse tæt på, hvor vi i fællesskab løser kerneopgaven i en meningsfuld hverdag. Vi favner alle børn i deres mangfoldighed og vi skaber rum for at alle kan trives og udfolde sig.

Distriktet

Langeskov er et bysamfund i rivende udvikling.

Der er stor tilflytning af børnefamilier, hvilket har ført til en politisk beslutning om at udvide Mælkevejens vuggestue til 46 børn.

Institutionen ligger i et boligområde med Kræmmerpladsen som nærmeste nabo.

Distriktet strækker sig fra Birkende til Rønninge med Langeskov som "centrum". Dagplejerne er spredt i hele distriktet og spænder vidt i et bredt spektrum af læringsmiljøer. Selve Mælkevejen er en vuggestue og tre børnehaveafdelinger. I daglig tale Planeter med forskellige farver. Dertil har vi en specialenhed, et tilbud til børn med varig fysisk og/eller psykisk funktionsnedsættelse, eller børn med behov for specialpædagogisk indsats.

Vi har let adgang til byliv og natur, og kommer let "ud i verden" med tog og bus.

I dagplejen er der ca. 65 børn, i vuggestuen er normeret til 46 børn, børnehaven til 220 børn og specialenheden til 12 børn.

Vi har ca. 70 medarbejdere ansat.

Organisering

Vi er organiseret med en Distriktsleder, 3 pædagogiske ledere, en for 0- 2 års området, en for 3-4 års området og en for 5 års området og specialområdet. Derudover har vi en fuldtids koordinator og en administrativ medarbejder 30 timer om ugen.

Koordinatoren er vikardækker og udarbejder arbejdsplaner i samarbejde med de pædagogiske ledere og hun er samtidig systemadministrator på vores styringsplatforme AULA og Årsnorm.

Personale- og arbejdsforhold behandles på TRIO og MED møder. Personalet er her repræsenteret af tillids- og arbejdsmiljørepræsentanter. MED-møder afholdes 4 gange årligt som dagsmøder.

Distriktets forældrebestyrelse er bredt repræsenteret fra hele distriktet og har Distriktslederen som sekretær.

Vi afholder månedlige stue – og planetmøder. Hele organisationen er samlet 2 – 3 gange årligt.

Mælkevejen har kommunal frokostordning, som forældrene aktivt skal vælge til eller fra, ved valg hvert andet år.

Medarbejdere varetager forskellige vigtige ansvarsområder. Vi har udvalg med repræsentanter fra alle planeter, der fx arbejder med sprog, samt Faglige Fyrtårne der har en særlig funktion ift implementering af Den Styrkede Pædagogiske Læreplan.

Vi er en uddannelses institution, forstået på den måde at vi huser tre halvårs studerende og en syv ugers pædagog studerende. Vi arbejder på at styrke samarbejdet på tværs af afdelingerne ift de studerende og vores praktikvejledere.

Vi tilbyder mad til vores børn i Mælkevejen og frokosten i huset er et pædagogisk måltid, en social begivenhed, hvor alle børn og personale spiser sammen. Derfor har vi også et udvalg på tværs af alle afdelinger, der sammen med vores køkkenleder, samstemmer mad og pædagogiske overvejelser.

Fysiske rammer

Mælkevejen blev bygget i 2013 og blev taget i brug i november samme år. Institutionen er sammenlagt af 3 mindre lokale Daginstitutioner og er en af Danmarks største daginstitutioner.

Vi er opdelt i afdelinger, hos os kaldet Planeter i forskellige farver. Vuggestuen, den Blå planet med 46 børn, børnehavegrupperne Rød og Grøn planet, hver med ca 75 børn på hver planet og vores Store børns gruppe, den Gule planet med ca 56 børn. Vi har løbende gennemført væsentlige ændringer i takt med ændrede behov og i takt med at vi prøver an ift de fysiske rammer.

Institutionens indretning understøtter i vid udstrækning den pædagogiske praksis, hvor det fysiske rum har betydning for læringsmiljøet, hvilket betyder at vi indretter rummene med mulighed for fleksibilitet.

Vi har et stort udendørs areal, som er i stadig udvikling, bl.a. er vi i gang med et projekt omkring biodiversitet, og vi har etableret 3 rummelige bjælkehytter ud for vores 3 børnehavegrupper. I forbindelse med COVID-19 er der taget en politisk beslutning om, at vi skal etablere en større del af vores pædagogiske praksis udendørs, hvilket vi ser som en spændende udfordring.

Vores specialafdeling, den Orange planet, er flyttet til nye rammer i Langeskov centrum i gå afstand fra selve Mælkevejen. Det gør børnene godt at være i fysiske rammer der giver god plads og mindre rum til at bedrive specialpædagogisk praksis.

Dagplejens legestue, den Lilla planet, har til huse i en pavillon i tilknytning til vuggestuen og børnehaven, hvor også vores fysioterapeut og sundhedsplejen har deres praksis.

Det pædagogiske grundlag

Det pædagogiske grundlag er de centrale pædagogiske begreber, principper og værdier, der er i spil, når vi tilrettelægger og udvikler det pædagogiske arbejde og vores pædagogiske hverdagsliv.

I Daginstitution Mælkevejen har vi allestedsværende fokus på vores børnesyn og på at etablere meningsfulde og udviklende læringsmiljøer. Vi anerkender legen som barnets vigtigste kilde til udvikling, trivsel, dannelse og læring og vi understøtter etablering af børnefællesskaber. Vi har fokus på at udvikle vores hverdagspraksis ved at reflektere i fællesskab.

De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 år og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Legen.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale fastsætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunkt for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng med børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.

På de følgende sider beskriver vi, hvordan vi i hverdagen inddrager det pædagogiske grundlags fem indholdstemaer, i vores hverdagspraksis via pædagogiske refleksioner og praksis eksempler.

Børnesyn

Det at være barn har værdi i sig selv.

Det betyder, at vi *ser* det enkelte barn som et unikt individ med ret til eget udviklingstempo. Vi skaber organisatoriske rammer og pædagogiske læringsmiljøer, så børnene hver dag oplever nærhed, trivsel, læring og anerkendende relationer.

I tilrettelæggelse af læringsmiljøer tager vi i videst muligt omfang udgangspunkt i børnenes egne perspektiver og forståelser.

Et godt børneliv, er hos os kendetegnet ved, at hverdagen med alt dens indhold, giver mening for barnet og er til at forstå fra et børneperspektiv.

Vi finder balancen mellem autonomi og fællesskab, og støtter børnene i at de er forskellige i deres måde at agere på, både i sig selv og i fællesskabet.

Børn har forskellige grader af resiliens, og dette er en del af vores fokus, når vi tilrettelægger det pædagogiske arbejde. Vi ser børnene som unikke personer med hver deres særlige forudsætninger, behov og udviklingspotentialer. Vi indfører børnene i demokratiet ved at støtte dem hver især til at deltage og handle aktivt i deres eget liv og i fællesskabet.

Børn er kompetente, men vi slipper dem ikke for tidligt. Vi drager omsorg for børnenes selvstændighed og udvikling i barnets eget tempo. Det betyder, at vi er anerkendende og understøttende i barnets valg af relationer samtidig med, at vi tilrettelægger vores praksis, med henblik på at åbne børnenes øjne for nye sammenhænge.

Alt sammen for at berige vores fælles hverdag.

Dannelse og børneperspektiv

I daginstitution Mælkevejen er vi voksne rollemodeller for barnet, børnegruppen og forældregruppen, hvilket vi har stor opmærksomhed på.

Dannelse dækker over kompetencer til at tilgå tilværelsen. Dannelse er udtryk for dybere positive erfaringer, barnet har gjort sig i samspil med andre, og dannelse sker i alle barnets arenaer.

Det betyder, at vi skal være opmærksomme på vores selvagens, vores egen ageren, så vi i barnets tid hos os optræder som gode rollemodeller og genererer Vygotskys tre temaer: Håndterbarhed, meningsfuldhed og forståelse.

Først når disse tre temaer bliver virkelige for barnet, kan der ske dannelse forstået som at barnet ved, hvorfor vi gør, som vi gør, og hvorfor det er væsentligt.

I barnets mange arenaer sker dannelse: vi er på én måde hjemme, hvor den basale tryghed er til stede. Anderledes er det i det offentlige rum, hvor vi indgår i et større fællesskab – hvad er passende og hvad er mindre passende.

Dannelse og demokrati går hånd i hånd. Dannelse er at forstå vigtigheden af fællesskabet og de omgangsformer, der er her.

Det pædagogiske personale i Mælkevejen har på et fælles personalemøde formuleret følgende:

- Dannelse refererer til en dybere form for læring, hvor barnet som aktiv deltager forankrer værdier og viden i egen personlighed. Barnet bliver livsdueligt og kan handle i en global verden som et hensynsfuldt og kritisk demokratisk menneske.
- Mælkevejen skal bidrage til at udvikle børnenes selvstændighed og evne til medbestemmelse, men også deres forståelse for indlevelse i og solidariske handlen i forhold til andre.

I praksis betyder det, at vi er tæt på børnene og hjælper dem med at forstå husregler, at være i et tydeligt normsæt for fællesskaber, at vi hjælper børnene med at være en del af noget større, så barnet har det godt både med at være sig selv og som en del af et større fællesskab.

Vi tager altid udgangspunkt i barnets perspektiv, i det omfang det er muligt og meningsgivende ind i fællesskabet, hvor vi er opmærksomme på både det enkelte barn og hele gruppens behov. Vi lytter til børnene og bygger videre på deres perspektiver og følger barnets spor.

Vi understøtter børnene i en oplevelse af at have en værdi i sig selv og har ret til forskellighed og at alle ikke udvikler sig på samme måde og i samme tempo. Børnene skaber derved forståelsen for, at de er en del af noget større hvor man lytter til hinanden.

For at kunne tage barnets perspektiv er vi tæt på dem i vores hverdagspraksis. Vi bevæger os i børnehøjde og har fokus på det der optager barnet. Vi ser alle børn i løbet af en dag og har øjenkontakt og samtale omkring de følelser og behov, som vi oplever hos barnet.

Vi planlægger vores hverdagspædagogik, så barnet oplever kontinuitet og nærvær fra de voksne og vi har stor opmærksomhed på vores positionering i leg og aktiviteter, både inde og ude. På denne måde er vi tæt på, ift. at anerkende barnets perspektiv og handling og ift. til at understøtte barnets eget initiativ. Vi har opmærksomhed på at være tilgængelige for barnet og vi spørger åbent og engageret ind til barnets oplevelse.

Vi har vedvarende overvejelser og drøftelser omkring barnets individuelle behov, børnegruppens sammensætning, trivsel og udvikling, så vi på dette grundlag kan tilrettelægge læringsmiljøer der tilgodeser børnenes behov.

Leg

I Daginstitution Mælkevejen anser vi leg som en rettighed for alle børn. Børns leg har en værdi i sig selv. Leg er grundlæggende for barnets udvikling og understøtter blandt andet fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet.

Børns leg gennemgår en række udviklingsfaser, som vi forholder os til i indretningen af legemiljøer. Vi tilbyder legemiljøer der understøtter børnenes mulighed for at udforske, udbygge og udvikle legen. Vi indretter vores lærings- og legemiljøer efter børnegruppen og vi understøtter mulighederne for rolig, vild og risikofyldt leg, hvor fantasi og nysgerrighed har gode vilkår.

Leg er livsvigtigt for børn og udgør en væsentlig del af børnenes hverdag. I legen udvikler børnene deres sociale og personlige kompetencer. Leg giver børnene mulighed for fordybelse såvel i egen initierede som i voksen initierede sammenhænge.

Vi anerkender og respekterer barnets spontane og selvorganiserede leg og giver den plads i hverdagen. Legen giver os et billede af barnets/gruppens kompetencer og er en vejviser for os i forhold til at understøtte at børn kan øve sig i udviklingen af specifikke kompetencer. Det giver os samtidig mulighed for at understøtte, at alle børn har mulighed for at deltage aktivt i legen. Det er i legen børnene oplever sig selv i samspil med andre og herigennem udvikler kompetencer til både samarbejde og konflikthåndtering. Barnet lærer gennem legen at forhandle, indgå kompromisser og løse konflikter. Et af legens kendetegn er at den bliver til undervejs, og at børn derfor hele tiden må afstemme med hinanden.

Det er vores og forældrenes ansvar, at børn lærer at lege. De kan ikke lære det af sig selv, men legen bevirker, at hverdagslivet kan gennemleves igen og igen. Mange børn leger spontant og af sig selv, men nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes, for at alle børn kan være deltagende og for at legen udvikler sig positivt for alle børn. Derfor har vi stor opmærksomhed på, hvornår der er behov for at vi træder ind i legen, altid med fokus på at hjælpe legen hensigtsmæssigt videre.

Men med Berit Baes citat i mente, husker vi os selv på, at vi skal have opmærksomhed på ikke at ødelægge børns leg;

Børn leger for at lege. Der ligger ikke noget udenfor. De leger for at være i situationen, i processen.

Voksne begynder hurtigt at tænke på, hvad en leg kan være godt for. Hvad kommer der ud af det? Det bliver let til noget meget formålsbestemt.

Læring

I Daginstitution Mælkevejen arbejder vi med læring hele dagen. Gennem vores læringsmiljøer, i aktivitet og leg både inde og ude, skaber vi mulighed for at alle børn i deres mangfoldighed kan tilegne sig læring.

Vi har fokus på, hvordan vi organiserer og positioner os ift børnenes individuelle udviklingsniveauer, så vi har opmærksomhed på alle børn og kan give ekstra støtte til de børn der har behov for dette. Legen og den lærende tilgang, er udgangspunkt for de læringsprocesser, barnet indgår i. Vi anvender vores viden og kompetencer til at skabe pædagogiske læringsmiljøer med fokus på legen, barnets interesser, undren og nysgerrighed. Herved giver vi barnet mulighed for at eksperimentere og bruge fantasien, lege forskellige udviklende lege, samt udvikle og bruge både emotionelle, sociale, kropslige og kognitive kompetencer. Vi har opmærksomhed på, at det fysiske miljø, indretningen, legetøjet og atmosfæren spiller en vigtig rolle når vi tilrettelægger læringsmiljøet og rammerne for aktivitet, leg og læring. Og vi tilpasser løbende læringsmiljøet efter børnegruppen og barnets individuelle behov.

Vi har under COVID-19 fået særlig opmærksomhed på betydningen af mindre grupperingers betydning for læring og udvikling af børnenes kompetencer. Vi har således fået yderligere fokus på at skabe flere mindre enheder med ro til fordybelse og læring. Vi har desuden fået øje på, hvilken betydning det har på børnene hvordan afleverings- og afhentningssituationerne foregår, hvor vi ser at der sker færre forstyrrelser når forældrene afleverer i døren og det bliver tydeligt for barnet, hvor forældrene slipper og pædagogen tager over.

Børnefællesskaber

Barnets sociale læring og udvikling finder også sted når barnet iagttager andres leg. Her lærer barnet at afkode legens formelle og uformelle regler og komme med konstruktive legeudspil, der kan bringe barnet ind i legen og hjælpe med at fastholde denne. Igennem legen lærer barnet sociale omgangsformer til at begå sig i hverdagen. Venskaber og relationer spiller en vigtig rolle for barnets følelse af at være en del af fællesskabet og høre til. I Mælkevejen har vi stor opmærksomhed på vores rolle i at skabe positive børnefællesskaber, hvor alle børn hver dag indgår i anerkendende og meningsfulde fællesskaber med de andre børn. Vi har som deltagere i barnets leg, fokus på vores positionering i en given sammenhæng, om vi skal gå foran, ved siden af eller bagved, for at understøtte at alle er deltagende i fællesskabet.

Vi skaber rum for mange forskellige fællesskaber i løbet af dagen, hvor børnene er sammen på kryds og tværs ift alder, udviklingsniveau, køn og etnicitet. Igennem disse forpligtende og uforpligtende fællesskaber får børnene mulighed for at knytte venskaber, også med børn som de måske ikke ville opsøge, på eget initiativ. Vi inddrager forældrene i vigtigheden af at barnet skaber fællesskaber på kryds og tværs og vi er i løbende dialog omkring dette. Under COVID-19 har vi alvor fået øje på hvad det betyder når børnene ikke kan løbe sammen på kryds og tværs af stuerne og afdelingerne – det begrænser dem netop i at skabe relationer med andre end dem de går på stue med. Vi har derfor en særlig opmærksomhed på hvordan vi kan skabe rum og mulighed for at børnene danner relationer på tværs.

Fremadrettet vil vi skærpe vores opmærksomhed på at se bag om barnets adfærd, for at blive endnu bedre til at forstå hvad der ligger til grund for den adfærd barnet har og på den måde blive endnu bedre til at understøtte barnets deltagelse i fællesskabet.

Pædagogisk læringsmiljø

I Mælkevejen skaber vi læringsmiljøer, hele dagen og alle steder. Vi har altid fokus på at skabe et anerkendende læringsmiljø, som tager udgangspunkt i det enkelte barn, i den aktuelle kontekst.

Vi ser barnets nysgerrighed som grundlag for læring og vi tilstræber at etablere læringsmiljøer hen over hele dagen, hvor barnet kan udfordres og gå på opdagelse. Vi sætter aktiviteter og lege i gang, hvor alle har mulighed for deltagelse på deres individuelle niveau og i forskellige grupperinger. Vi følger barnets spor, griber spontant deres initiativer og giver plads til den frie leg, og aktiviteter hvor barnet selv kan søge og skabe ny viden. Vi tilstræber at skabe læringsmiljøer, hvor børnene kan afprøve deres mod på at prøve noget nyt og dermed flytte egne grænser.

Vi har mange rutiner i løbet af dagen, som skaber et godt og trygt fundament for barnet og dermed et godt miljø for læring. Vi har stor opmærksomhed på det enkelte barns forudsætninger for at kunne selv og vi skaber læringsmiljøer, hvor barnet har de bedste muligheder for at blive selvhjulpne. Hvor læringsmiljøet indbefatter både de fysiske rammer, hvilke børn der er omkring, hvordan den voksne agerer og i hvilket omfang og hvordan, barnet har behov for støtte og guidning. Vi har opmærksomhed på at arbejde med selvregulering i forhold til barnets udviklingsniveau og vi skaber læringsmiljøer, hvor barnet kan lære dets følelser at kende, turde være i egne følelser, kunne rumme de andres og på den måde tilegne sig kompetencer til at kunne indgå i samspil og harmoni med de andre børn.

Vi har fokus på børnegruppernes sammensætning og på i hvilke relationer barnet har størst trivsel og bedst forudsætning for læring og for at opbygge gode relationer.

Vi vil fremadrettet gøre endnu mere for at have fokus på de gode læringsmiljøer, ved at have bevidsthed omkring dem, reflektere over dem, evaluere på disse og derved lære nyt og implementere denne nye viden.

Vi har særlig fokus på at blive endnu bedre til at etablere læringsmiljøer hvor vi i højere grad har opmærksomhed på de flersprogede børn. Vi har stor opmærksomhed på både de sproglige og kulturelle udfordringer og har et stort ønske om at blive bedre til at kunne støtte og guide både barnet og forældrene ift disse udfordringer. Vi er i samarbejde med repræsentanter, bredt indenfor dagtilbudsområdet, i gang med at udarbejde en ny strategi for det sproglige område, hvor der også er et stort fokus på dette.

Samarbejde med forældrene om børns læring

Forældrene er de vigtigste personer i barnets liv, og et godt samarbejde med forældrene er fundamentet for at skabe helhed og sammenhæng i barnets liv.

Vi ved, at gode relationer blandt voksne er tryghedsskabende for børn.

Vores gode forældresamarbejde er kendetegnet ved, at vi har respekt for børn og forældres forskellighed, vi har positive forventninger til alle forældre. På den måde er vi med til at skabe gode forudsætninger for børnenes udvikling, trivsel, læring og dannelse i et tæt samarbejde med forældrene. I praksis betyder det, at personalet er opsøgende i den daglige kontakt og tager ansvaret for at etablere det gode samarbejde. Vi er imødekomende og anerkendende og vi er nysgerrige på, hvad forældrene ser og oplever derhjemme

Vi inviterer til forældresamtaler, hvor samtalerne tager udgangspunkt i Dialogprofilen fra Hjernen & Hjertet. Profilen udfyldes af forældre og personale og bliver drøftet i samtalen.

Vi arrangerer yderligere samtaler, hvis behovet er der. Dette gør sig for eksempel gældende, når barnet / familien er i en udsat position.

Daglige dialoger når barnet afleveres og hentes er vigtige. Jo yngre, børnene er, des vigtigere er den daglige dialog mellem forældre og personale. Vi slipper naturligvis ikke den daglige dialog, når barnet bliver ældre, men dialog kan ændre form.

Ved afleveringen er det betydningsfuldt for personalet at vide, hvordan barnets "dagsform" er, og ved afhentning er det ligeså betydningsfuldt for forældrene at vide, hvordan barnets dag har været.

Vores digitale kommunikationsplatform er AULA, hvor forældre vil modtage beskeder, ligesom de kan orientere sig i kalenderen vedrørende børnenes aktiviteter. Det er også her vi skaber visuel kommunikation med billedmateriale og små fortællinger fra hverdagen, som forældre og børn kan snakke sammen om. Vi er som noget nyt begyndt på at skrive i vores nyhedsbrev, hvorfor vi laver de aktiviteter vi gør, hvilken læring der er i de enkelte aktiviteter, for at gøre det tydeligere for forældrene. Vi er til stadighed nysgerrige på om det skaber mening for forældrene, den måde vi kommunikerer på – så vi drøfter ofte dette og tilpasser efter behov. Og samtidig har vi opmærksomhed på hvor meget/hvor lidt vi skal fortælle, for også at give plads til barnets egen fortælling.

Når børnene er kommet godt gang i børnehaven, begynder vi at opfordre forældrene til at lave private legeaftaler, da vi kan se at det har en positiv effekt på barnets sociale relationer. Børnene nævner sikkert selv legekammerater hjemme, men personalets viden om børnenes relationer i gruppen kan også spille en rolle, og derved bestydningsfuldt, at vi deler vores viden med forældrene.

Hen over året inviterer vi til fx sommerfest, julebagning og luciaoptog.

Vi har en særlig opmærksomhed på og ønsker fortsat at udvikle på vores samarbejde med de flersprogede familier. Vi har fokus på vores kommunikation, både i dagligdagen og på de digitale platforme, om vi når de flersprogede familier og på, hvordan vi kan blive endnu bedre til dette. Vi har også opmærksomhed på i hvilken udstrækning vi anvender tolk på møderne for at sikre at der er optimal mulighed for at forstå hinanden.

Børn i udsatte positioner

Udsathed er ikke et karaktertræk ved barnet.

Udsathed opstår i relationen mellem barnet,

børnegruppen og det pædagogiske

læringsmiljø

Med bevidstheden om dette, har vi et særligt fokus på hvordan vi kan skabe en sammenhæng for barnet, der tager højde for -og involverer børn i udsatte positioner, så barnets tryghed, trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes. Måske skal barnet "skærmes" med et enkelt andet barn, måske skal aktiviteten udbygges til en lidt større gruppe og vi er undersøgende på, hvor meget og hvordan vi støtter og guider barnet bedst.

Det allervigtigste arbejde for personale, der (sam)arbejder med børn i udsatte positioner og deres familier er, at undgå at fastholde barnet i den udsatte position!

Vores fokus skal handle om at se barnets potentiale og bygge på det, for alle børn har kompetencer i én eller anden udstrækning. Vi har øje for barnets styrker og interesser og skaber "rum" for at barnet kan sætte disse i spil i samspillet med andre børn, så barnet oplever mestring. Vi griber den positive udvikling og arbejder videre ud fra den.

Børn i udsatte positioner befinder sig ofte i periferien af de aktiviteter, der er i gang. Her er det vigtigt at anerkende netop denne positionering og tilrettelægge læringsmiljøer, som giver børnene mulighed for overblik og dermed en tryghed, der kan give lyst til deltagelse. Derfor er det oplagt, at læringsmiljøerne så vidt muligt tilrettelægges i små grupper med stabile voksne. Barnet skal føle, at det er en del fællesskabet og at det kan bidrage med noget.

Ingen børn kan udvikle sig af sig selv, så derfor er vores selvagens i samspillet meget vigtig. Det betyder blandt mange andre forhold, at vi skal "se forbi" egen forforståelse og til stadighed være nysgerrige på, hvad der er på spil for børnene og se bag om adfærden.

Inklusion af alle børn handler i modsætning til integration om, at ethvert fællesskab ændrer sig med tilkomst af nye medlemmer. En velfunderet fællesskabstanke og -handling kan rumme dette, og vi skal flytte vores fokus fra barnet og i stedet se på læringsmiljøet og relationerne.

Et barn skal ikke passe ind i en bestemt sammenhæng, selvom vi bestræber os på den bedste og rigtigste "placering". Sammenhængen – fællesskabet skal passe til barnet. Det betyder, at vi gentænker formålet med f.eks. morgensamling eller opholdet i garderoben, som kan være udfordrende for en del børn.

Det er ikke altid klart, hvad der er årsagen til at barnet befinder sig i en udsat position. Det kan handle om opvækstvilkår, sproglige eller motoriske udfordringer eller utryghed. Vi er til stadighed nysgerrige på dette, med det formål, bedst muligt at støtte op omkring barnets trivsel og udvikling. Vi skaber mulighed for at vi kan have faglige drøftelser omkring årsagen til at et barn er i en udsat position og vi inddrager andre faggrupper, fx kommunens U-team, for at få de bedste redskaber til barnet og med det formål, at styrke vores samarbejde med forældrene og også give dem redskaber.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Vi har fokus på at skabe en rød tråd i overgangen mellem daginstitution og skole, ved at introducere børnene til nogle af de ting vi ved de vil møde i skolen, med en legende tilgang, der passer til det enkelte barns udvikling.. Det er vigtigt at inddrage børnene og følge deres spor, på vejen dertil. Vi ønsker at skabe en god og tryk overgang, hvor der skabes relationer, sammenhæng, genkendelighed og hvor børnene lærer at mærke og metre egne kompetencer.

I tæt samarbejde med skolen bestræber vi os hele tiden på at tilpasse overgangene så det giver bedst mulig mening for børn, forældre, daginstitution og skole, inden for de kommunale retningslinjer.

Vi har et rigtig godt samarbejde mellem Langeskov skole og Gul planet, hvor de ældste børn går. Heldigvis bor vi tæt på hinanden, så der er ikke lang vej, hverken i tanke eller handling. Vi ser en fordel i at have hele distriktets børn samlet et sted, så vi på den måde kan arbejde med relationerne og fællesskabet i den børnegruppe der skal starte i skole. Ved at være meget fælles, skaber vi mulighed for at børnene kan lære hinanden at kende på kryds og tværs og blive trygge ved hinanden i den store gruppe og kan bygge videre på de gode relationer i de kommende skoleklasser.

De børn der har gået i børnehave et andet sted, eller er tilflyttere til kommunen starter ofte i Gul planet nogle måneder inden sommerferien, netop for at lære børnegruppen at kende, danne relationer og blive en del af fællesskabet inden skolestart.

Vores tætte samarbejde og besøg på skolen betyder, at børnene kender rammerne og har mødt de voksne de skal være sammen med det første år på skolen, hvilket skaber tryghed for barnet i overgangen. Det er også vores oplevelse, at det skaber tryghed for forældrene at de har kendt personale i overgangen.

Vi har i samarbejde med skolen udarbejdet et årshjul for overgangen mellem daginstitution og skole.

I september har vi samarbejds møde med skolen, hvor vi reviderer årshjulet, herunder drøfter forventninger til hinanden og fælles forståelse for overgang mellem daginstitution og skole. Vi gennemgår hvilke børn der har sproglige udfordringer, så vi er i god tid med en indsats og samarbejdet med skolen omkring sprogundervisning af børnene. Vi aftaler hvad vores fælles møde med personale fra skole og daginstitution skal indeholde og planlægger hvordan vores samarbejde i løbet af året skal forløbe.

Senere i september afholder vi fælles arrangement med personale fra Gul planet og børnehaveklasserne, hvor vi taler overgang mellem daginstitution og skole og har et fælles emne vi drøfter med relevans for vores samarbejde, fx kommunens læringsstrategi.

I oktober måned besøger børnene fra skolen og Gul planet hinanden.

I november måned er der forældremøde for forældre til de kommende skolebørn på skolen, hvor vi deltager fra Gul planet, for at være med til at skabe sammenhæng mellem, hvad der forventes af børnene når de starter i skole og hvad vi arbejder med i daginstitutionen, det sidste år inden børnene starter i skole.

Inden december har vi et samarbejde med skolen omkring hvilke børn der evt skal vente et år med at komme i skole. Vi mødes med forældre og afdelingslederen fra skolen og samarbejdspartnere fra PPR og tager stilling til, hvad der skal ske, hvis der er et barn der af forskellige årsager ikke er helt klar til at starte i skole.

I maj måned er de kommende skolebørn på besøg på skolen og de har nogle uger hvor de møder ind og bor på skolen, og på den måde får kendskab til omgivelserne, de voksne i skolen og SFO og "dagens gang". Pædagogerne fra Gul planet følges med børnene.

I maj/juni har vi overleveringsmøder med lærerne fra børnehaveklasserne. Her gennemgås alle børn ud fra en overleveringsbeskrivelse som både pædagoger og forældre har udfyldt i Hjernen og Hjertet.

Ved de børn der er tilknyttet vores tværfaglige PPR afdeling, afholdes der møder hvor også forældre og PPR deltager sammen med personale fra skolen. Derved er vi med til at sikre at skolen får det bedst mulige udgangspunkt for fremadrettet at støtte op omkring barnet og samarbejdet med forældrene er kommet i gang i en tryk ramme.

Lærerne i de kommende indskolingsklasser kommer på besøg på Gul planet i maj/juni og i løbet af juni måned danner pædagoger og lærere i fællesskab de nye børnehaveklasser.

Ved andet skolevalg end Langeskov skole tager vi eller den pågældende skole kontakt og vi besøger skolen sammen med barnet og laver overleveringsmøde med skolens personale og forældrene.

Fremadrettet har vi opmærksomhed på, om vi kunne optimere vores samarbejde med Langeskov skole, ved at have flere møder hvor vi drøfter samskabelse mellem daginstitution og skole og skabe fælles koordineret forståelse ved at have tema aftener, hvor vi tilegner os ny fælles viden.

Overgange i øvrigt

Vi har i samarbejde mellem personale og pædagogiske ledere udarbejdet pædagogiske retningslinjer for overgange mellem vuggestue/dagpleje og børnehave og mellem Rød/Grøn planet og Gul planet, de ældste børnehalebørn.

Formålet med overleveringerne er at skabe tryghed for barnet og forældrene, sikre vidensdeling om barnet mellem personalet og skabe kontinuitet i indsatsen for barnet.

Vi mødes i et tværgående udvalg med repræsentanter fra dagpleje, vuggestue, de forskellige børnehavegrupper, en gang årligt, for at evaluere overleveringsindsatserne.

Overgang fra dagpleje/vuggestue til børnehave

Pædagog eller dagplejer kommer på besøg i den kommende børnehavegruppe, hvor besøgene intensiveres op mod børnehavestart. Den modtagende pædagog fra børnehavegruppen kommer besøg i vuggestuen, eller dagplejen, for at opbygge den første spæde relation, hvor barnet er i kendte og trygge rammer.

Ved overleveringen mellem personalet tager vi udgangspunkt i overleveringsbeskrivelsen fra Hjernen og Hjertet, som også forældrene har udfyldt. Der afholdes en samtale mellem pædagogerne, hvor vuggestuepædagog/dagplejer fortæller om barnet, så viden på denne måde deles og skaber kontinuitet i indsatsen. Mellem vuggestue og børnehave er der heldigvis kort vej, så børnehaven altid kan søge hjælp til refleksion over barnets adfærd og reaktioner i den første tid og dagplejen kan nås med en opringning.

En måned før opstart sendes der velkomstbrev og børnehavefolder (under udarbejdelse) til forældrene.

Overgang fra Rød/Grøn planet til Gul planet

Der er heldigvis ikke langt mellem vores børnehave grupper, så de voksne og omgivelserne er ikke helt ukendte for børnene fra Grøn og Rød planet, når de skifter til Gul planet, ligesom de voksne også har et vist kendskab til de fleste af børnene.

Når vi nærmer os begynder børnene fra Grøn og Rød og komme mere formelt på besøg på Gul planet-. De uger hvor Gul planet er på skolen, flytter børnene fra Rød og Grøn ind på stuerne på Gul planet, på skift for at lære omgivelserne lidt at kende. Børnene kommer også på besøg på legepladsen når børnene fra Gul er på tur en gang om ugen, ligeledes i ugerne op til sommerferien.

Personalet fra Gul planet kommer på skift på besøg på Rød og Grøn planet for at opleve børnene i deres trygge og kendte omgivelser og have en snak med pædagogerne der.

I maj måned afholdes der overleveringsmøder, hvor Grøn og Rød planet kommer stuevis og overleverer alle de kommende børn til Gul planet. Gul planet er repræsenteret ved alt personale. Ved overleveringen mellem personalet tager vi udgangspunkt i overleveringsbeskrivelsen fra Hjernen og Hjertet, som også forældrene har udfyldt. Desuden drøftes det på mødet, hvordan vi bedst sammensætter de nye grupper af børn.

I månederne inden børnene skifter til Gul planet, det år de fylder 5 år, er de sammen i Store grupper på tværs af stuerne på deres respektive planeter. Dette er for at styrke relationerne i gruppen af de store børn.

I juni måned sender vi velkomstbrev til alle de nye børn, og et forældrebrev hvor forældrene opfordres til at kigge forbi på legepladsen ved Gul planet for at hilse på de voksne og de bliver introduceret til den første tid på Gul planet.

I august inviterer vi til forældremøde, hvor vi fortæller om dagen- og årets gang på Gul planet og om hvilke forventninger vi har til hinanden.

Inddragelse af lokalsamfundet

Vi har fokus på at give børnene en god forståelse for- og et indblik i, hvad lokal samfundet består af og hvordan verden hænger sammen lige derude om hjørnet, i varierende grad alt afhængig af børnenes alder og udviklingsniveau.

Vuggestuen går ture i lokalsamfundet/nærmiljøet, ex tur til skolen og hilser på større søskende i skolegården, bruger de omkringliggende legepladser og grønne arealer, bruger Nonnebo-mosen som udflugtsmål og hilser på, samt leger med børn og dagplejere. De små går også til Langeskovcentret og ser juleudstillingen, for på den måde støtte op om de lokale initiativer.

Med de ældre børn arbejder vi med "Kend din kommune" hvor vi sammen med børnene er nysgerrige på hvilken by de bor i og hvilke muligheder der er i det nærmiljø de er en del af. Det giver børnene en god forståelse for hvem de er og at de er en del af noget større.

Vi arbejder tæt sammen med Langeskov skole omkring børns overgang til skole. Det tætte samarbejde betyder også at vi i andre sammenhænge har gode samarbejdsrelationer. Lederne i de to institutioner mødes løbende, vi kigger ofte forbi hos hinanden og vi har elever fra skolen i praktik hos os på Gul planet.

Vi har et godt samarbejde med det lokale plejehjem, hvor vi især kommer til højtider, jul og fastelavn, og synger sammen og børnene går Lucia optog på plejehjemmet hvert år i december.

Vi er flittige brugere af det lokale bibliotek og lige nu har vi en Kænguru-stander med bøger stående på flere planeter, hvor biblioteket sørger for at der hele tiden er et varieret udvalg af bøger, som børnene kan låne med hjem og læse.

Vi tager på besøg i kirken og præsten og organisten kommer på besøg hos os.

Vi kommer også på det lokale kræmmermarked, hvor vi optræder ved åbningen. Kræmmermarkedet er en stor begivenhed i Langeskov, hvor hele byen er deltagende.

Vi besøger også rådhuset i Kerteminde og hilser på borgmesteren og hvis vi ikke kan komme til ham så kommer han gerne på besøg hos os, med borgmesterkæde og det hele.

Vi får besøg af de lokale deltidsbrandmænd, hvis de har mulighed for det.

Vi har også forældre, der er gode til at inddrage børnene i lokale aktiviteter, en mor i den lokale bank, eller en formand i gymnastikforeningen, eller Langeskov handelsforening som har brug for, at vi hjælper med at pynte juletræet, til glæde for byens borgere.

Vi vil gerne udvikle meget mere på vores samarbejde med og i lokalsamfundet og skabe endnu flere muligheder for at invitere nærmiljøet noget mere ind.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Allerførst vil vi gerne slå fast, at et godt børnemiljø er et sted hvor børnene trives, udvikler sig, udfordres og lærer nyt.

Det skal være trygt og rart at være og færdes i Mælkevejen. I den sammenhæng har vi fokus på, hvordan vi taler med hinanden og hvordan vi voksne er gode rollemodeller for børnene. Samtidig har vi opmærksomhed på vores selvagens, hvor vi er bevidste om hvordan vi selv agerer ind i relationerne med børnene. Vi har fokus på respekten for hinanden, for hinandens forskelligheder, så børnene lære at tolerere og acceptere at ikke alle er ens. Vi har derfor øje for, hvad det enkelte barn har med sig og bidrager med ind i fællesskabet og vi hjælper barnet med at sætte det i spil, så børnene får øje på det hos hinanden.

Vi indretter vores rum, så der er plads til at lege i forskellige højder og med forskellige, let tilgængelige materialer. Og vi tænker også på børnenes sikkerhed og sundhed når vi indretter vores lokaliteter, vi sørger for at der er godt lys og lyst i lokalerne og et sundt indeklima. Vi har opmærksomhed på støjniveauet og på, at der i nogle situationer er mere behov for ro end i andre.

Vi skaber gode legemiljøer hvor det er tydeligt for barnet om det er rum for ro og fordybelse eller rum til lidt vildere og mere kropslig leg. Vi skaber små rum, i det store rum. Vi har et meget stort fælleslokale midt i vores hus, hvor vi både kan anvende hele rummet med mange børn eller fordybe os og finde mere ro når vi trækker et kæmpe gardin for og skaber en helt lukket rund kreds. Vi justerer de fysiske rammer undervejs, så vidt muligt, så de er tilpasset børnenes udviklingsniveau, interesser og behov. Vi tilstræber at børnene kan se muligheder og blive inspireret i de enkelte rum.

Vi har fokus på hvordan vi indretter legepladsen bedst muligt, med tilpas udfordringer og små gemmesteder. Vi har i år fået opført tre bjælkehytter på vores store udeareal, en til hver børnehavegruppe og dem er vi i gang med at indrette, så der er størst mulig fleksibilitet i anvendelsen, og vi derved kan tilpasse, efter den aktuelle børnegrupes behov.

Vi er med i et større fælles projekt for alle kommunens daginstitutioner hvor vi arbejder med biodiversitet og hen over de næste 2 år skal vores ude arealer beplantes med grønne områder og en masse blomster. Det glæder vi os meget til

Vi har opmærksomhed på at indretningen af vores lokaler og udenomsarealer virker indbydende til børneinitieret leg og kreativitet. Vi udsmykker vores planeter med børnenes kreative produkter, fx kan vi sætte en ramme omkring børnenes tegninger og derved gøre dem til noget særligt. Vi har øje for at der er hyggeligt og opryddeligt på stuerne, så rummet i sig selv skaber en rar og hyggelig ramme for børnene.

Personlig alsidig udvikling – handler om at være og blive menneske og er ”paraplyen” over de øvrige læreplanstemaer

Pædagogiske mål for temaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Nøgleordene for samarbejdet med børnene er:

- hverdagspædagogik
- basal omsorg
- nærvær
- tryghed
- overskuelighed
- relationer barn- voksen og barn-barn
- fokus fra "mig" til "dig"
- Imitationslege
- udvikling af selvhjulpethed

I samarbejdet med børnene "lukker vi støjen ude" og skaber nærvær.

Det betyder, at det pædagogiske personale tilrettelægger uforstyrrede læringsmiljøer i små grupper, så den voksne kan bevare roen, børnenes opmærksomhed og skabe overskuelighed for børnene.

Hverdagsaktiviteter med børns deltagelse skaber rig mulighed for de gentagelser, der er så vigtige for små børn. Vi tilrettelægger aktivitetsplanen med sigte på, hvad vi gerne vil bibringe børnene. Derfor gælder den samme plan mindst 2 måneder, og ugerullet er ens fra uge til uge.

Gentagelserne skaber plads til at lære. Forudsigelighed skaber "krudt til at lære"

Aktiviteterne handler ofte om "sådan gør vi her", og når børnene er trygge i det, udvikler de med fantasi og nysgerrighed på aktiviteten. Demokratiet spiller ind her, hvor børnenes spor følges.

Tryghed i rutiner – f. eks. i garderoben, ved borddækning – øger børns mestring og glæde ved tilværelsen.

Med udgangspunkt i barnets perspektiv ved vi, at det er vigtigt, at barnet får *tiden* til at deltage, så vi inviterer, venter, opmuntrer. Vi bevæger os hele tiden op og ned ad læringsstigen, både for at ramme barnets aktuelle udvikling, men også for at bevæge os ind i barnets nærmeste zone for udvikling.

Når vi går tur, får børnene opgaver: må vi gå over vejen?, kan I finde hjem? Turens oplevelser snakkes igennem og kædes sammen med børnenes øvrige erfaringer. Det styrker børnefællesskaberne. Gåturen efterbehandles i tegninger

Børnene gives mulighed for at melde til og fra. Vi bruger babytegn og hænger dem op til forældrene (forældreinddragelse) Meningen er, at forældrene bruger tegnene hjemme.

Forstadiet til demokrati ligger i de hjørnepæle, vi stiller op for børnene. Det handler meget om "bliver jeg set og hørt?"

I det øjeblik, barnet er en del af et børnefællesskab er demokratiet virksomt. Men det kræver, at vi udvider barnets horisont, så erfaringer kan give grundlag for valg.

Voksne skal være medspillere og aktører i børnenes liv. Børn kan alt! De ved det bare ikke, så voksne skal lære dem det. Det betyder, at den voksne både skal vide, hvad han/hun vil med læringsmiljøet og tilrettelægge det, så det kan rumme børnenes forskelligheder. Børn skal behandles forskelligt for at blive behandlet ens.

Eksempelvis er der noget, voksne bestemmer, noget vi bestemmer sammen og noget, barnet bestemmer.

Det kan også pædagogisk kaldes "tilbagetrukket, sideværts og foran (karavaneføreren)

Udsatte børn skal have særlig opmærksomhed og hjælp. Vi kan lege i periferien og nærme os fællesskabet. Nogle børn skal skærmes; for nogle skal vi bane vejen ind i fællesskabet.

Arbejdet med ihærdighed: vi finder opgaver i hverdagspædagogikken og bliver ved, til vi har løst dem.

Selve indkøringen skaber tæt forældrekontakt, og vi lærer i fællesskab om barnet.

Godt og meningsfuldt arbejde i den styrkede læreplans øvrige temaer skaber dybest set barnets personlige alsidige udvikling.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Social udvikling – sker i et fællesskab

Vores delmål for børnene er, at de skaber kontakt og nære relationer til andre. I starten naturligt til de voksne omsorgspersoner i vuggestuen og dagplejen, men som barnet vokser til, også til andre børn.

I barnets sociale udvikling ser vi tilknytning og samspil som afgørende faktorer, og vi arbejder med børnenes lyst til at tage initiativ ved selv at være empatiske og omsorgsfulde.

I børns sociale udvikling er selvregulering, behovsudsættelse og at barnet kan være i og kende dets følelser væsentlige temaer.

Dette kan være udfordrende for børn i udsatte positioner. De har om nogen brug for rigtige voksne, som tager ansvaret i relationen. Voksne, som kan afstemme sig i samspillet med barnet og forstå dets eventuelle utryghed og skepsis overfor fællesskabet. Og i passende tempo hjælpe disse børn ind i fællesskabet.

Derfor skal de læringsmiljøer, vi etablerer, sikre børnenes mulighed for at danne relationer til andre børn og til voksne. Det vigtigste læringsmiljø for de helt små børn er miljøet mellem mennesker; dette miljø værner vi om.

Og vi værner om det i små grupper.

Vi er opmærksomme på børnenes indbyrdes relationer. Disse relationer bliver meget vigtige, når børnene skal videre i børnehvelivet.

Læringsmiljøer, der understøtter børnenes sociale udvikling, kan være:

At hjælpe hinanden i garderoben, hvilket naturligt udvikler børnenes omsorg for hinanden og følelsen af at være værdifuld

Læseleg – den lille røde trolde – om følelser. Børnene kan gennemleve og opleve følelser via Trolden

Genkendelighed i aktiviteter som giver tryghed. Tryghed er en af forudsætningerne for læring. Det betyder, at det pædagogiske personale skal tilrettelægge læringsmiljøer med høj grad af gentagelser og overskuelighed. Personalet skal kunne gå op og ned ad læringsstigen og skabe relationen og samspillet i de små læringsgrupper.

ICDP's 8 samspilstemaer.

Sanglege og remser, som øger børnenes opmærksomhed på hinanden. Sange, som nævner børnene efter tur, styrker deres opmærksomhed på hinanden.

Leg med dukker, togbane, køkken. Her øves turtagning, selvom legen er parallel.

At kikke på og tale om billeder, hvor børn viser forskellige følelser. Her kan børnene øve imitation/spejling.

Børn kan ikke udvikle sociale kompetencer alene. De skal lære det af "nogen", og disse "nogen" er vi voksne.

Kommunikation og sprog – brug øjnene

Pædagogiske mål for temaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og omverdenen.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

De 0-2,10 åriges verbale sprogudvikling understøttes af Babytegn i hele distriktet.

Forudsætningen for børns sproglige udvikling er for det første sprogligt og mimisk aktive, nærværende voksne. Derfor er personalet meget tydelige i mimik, kropssprog og med stor opmærksomhed på sætningers længde og spejling af barnets kropssprog. Og vi taler hele dagen, sætter ord på alt.

Dernæst er sanseintegration en vigtig medspiller. Vi skal have børnenes sanser til at spille sammen, for børns læring sker gennem kroppen. Derfor triller og gynger vi meget.

I sprogarbejdet med børn er det afgørende at anvende konkrete. Dette er dobbelt vigtigt, når vi samarbejder med 2-sprogede børn. Hvis vi taler om et piskeris, en ko eller noget tredje, har vi konkretet, altså genstanden i hånden.

For små børn er ord bare lyd, indtil de kan se, hvad ordet betyder. Det betyder, at vi ser læring og verbal sproglig udvikling som noget meget visuelt og konkret.

Som understøttelse af børns sproglige og kommunikative udvikling bruger vi babytegn. Særligt behovstegnene, som vi udleverer til forældrene, så de kan støtte op hjemme. At børn kan føle sig forstået, øger lysten til at kommunikere. Og vi gentager – gentager og gentager igen i en uendelighed.

Dialogisk læsning – som nærmere er dialogisk kikning – er meget anvendt i vores pædagogiske praksis, og vi sørger for, at der er bøger nok. Bøger, som kan tåle at blive "læst" af børnene.

I vores temaer for arbejdet i de små grupper indtænker vi fokusord, som placeres overalt, hvor det giver mening. I garderoben, på puslepladsen

Vi arbejder med begreber – ovenpå, under, bagved ... - i lege og sanglege.

Sprogarbejde i små grupper er afgørende for børnenes sproglige og kommunikative udvikling. Derfor er måltiderne "hellige". Her tales om stort og småt. Maden, som er på bordet, mælken, der blev spildt, stor og lille agurk. Mulighederne er utallige.

Måltidet – at tale om maden og vælge, hvad man gerne vil spise, er en del af det lille demokrati, der udspilles hos de helt små børn.

Tosprogede skal lære deres modersmål hjemme. Den tavse periode er et velkendt fænomen hos disse børn, så vi venter (men ikke for længe) og registrerer – er der lyde? Her er vi tålmodige og venter på selv et lille svar fra barnet.

Vi har samme tilgang i samspelet som med etnisk danske børn bare meget mere. Og flere doser sprogarbejde i ugens løb

Vi arbejder med sprogkufferter, hvor konkreterne i høj grad er til stede.

Krop sanser og bevægelse

Pædagogiske mål for temaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske miljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Børn er i verden gennem deres krop og sanser.

Derfor støtter, provokerer og opmuntrer vi børnene til at være kropsligt aktive.

Vi ønsker, at børn har glæde ved bevægelse, og vi forsøger at være modige, at vi ikke forhindrer børnenes udforskning og mestring på baggrund af en voksen risikovurdering.

Derfor tilrettelægger vi pædagogiske læringsmiljøer, som pirrer børnenes nysgerrighed og som med mange gentagelser øger børnenes mod på udforskning.

Små børn skal hjælpes til at lære at lege, men det pædagogiske personale skal også følge de spor, børnene lægger.

For de alleryngste børn tilrettelægges det pædagogiske læringsmiljø, så børnene får lyst til at kravle med, til at rejse sig ved møblerne og til så småt at begynde at gå.

Vi triller bolde, puster sæbebobler, leger og synger "En elefant", laver morgengymnastik, triller på bakken, gynger ...

Vi lader børnene kravle op, rutsje ned for at de derigennem lærer deres egen krop at kende. Hvilke grænser er der? Hvad tør jeg? Hvad tør jeg med hjælp? I samme genre: hvad kan jeg?

De lidt ældre får med voksenhjælp tegnet deres krop på stort papir, sætter med forskelligt held øjne mm på papiret – men det er "mig"!

Det pædagogiske læringsmiljø om børns bevægelse fra A til B er præget af ro og tålmodighed, selvom der er "travlt".

Børnene kravler selv op på puslebordet, benytter en stige, når de skal i krybben og gør i det hele taget så meget, de kan, selv.

Vi tæller til 3 og løber om kap, kører scooterræs, aser op og ned ad bakken og meget mere.

De allerældste børn bæres ikke. De bevæger sig selv og afprøver mange forskellige måder at være kropsligt i verden på.

Og så dyrker de yoga, GÅR tur og er superseje.

Vi bygger motorikbaner, som bringer barnet i kontakt med personligt vovemod. Vi træner barnets sanser med bare tæer på forskelligt underlag, massage, fodbad. Vi gynger og triller. Vi bruger synkronisering i bevægelse til at regulere lav eller høj arousal.

Vi har et motorikrum, hvor alle børn uanset alder kan udfordre sig selv motorisk.

Vi er meget opmærksomme på børn, hvis motorik hindrer dem i at deltage i aktiviteterne. Derfor samarbejder vi med vores børnefysioterapeut om den rette tilrettelæggelse af udfordringerne for det enkelte barn, som pga motorik kan være i en udsat position.

Kultur æstetik og fællesskab

Pædagogiske mål for temaet:

1. Det pædagogiske miljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Kultur er det, der binder os sammen.

Derfor tilrettelægger vi kulturbårne aktiviteter i såvel små som større fællesskaber.

Derfor er det vigtigt, at vi holder fast i etnisk danske traditioner, men også at vi har opmærksomhed på andre kulturers traditioner. Et fremtidsmål er at invitere andre etniciteter ind, så vi kan lære deres kultur at kende. Det kan handle om mad og måltider – børnesyn og meget andet.

Vi er en dansk daginstitution, så derfor fylder danske traditioner naturligvis meget. Men vi skal forstå andre kulturer og måder at se Verdens sammenhæng på.

Vi arbejder med kultur og fællesskab, når vi:

Indtager vores måltider. Vi venter på hinanden, spiser på samme tid og når vi når til madpakkerne, taler vi om forskelligheder i dem.

Sang, musik og bøger er væsentlige elementer i dansk kultur. Derfor synger vi, og vi synger meget og mange sange gentages i lang tid.

I nyhedsbrevet for forældrene at vide, hvilke aktiviteter, vi er i gang med, hvilke sange, vi synger og hvilke bøger, vi læser. Vi forsøger at fremskaffe sange og bøger på relevante sprog, så forældrene kan inddrages i aktiviteterne og finde dem frem hjemme.

For at sikre alle børns deltagelsesmuligheder, sørger vi for genkendelighed i de aktiviteter, vi tilrettelægger i læringsmiljøerne – igen de små grupper mikset med det større fællesskab. Vi sørger for, at børnene kan forstå, hvad der skal ske.

Vi dyrker de rollelege, børnene viser os (fordi vi har vist børnene dem). Det er typisk lege, der knytter sig til hverdagsaktiviteter. Noget, børnene har set, oplevet, og som de så leger og lærer i.

Vi kan slet ikke undgå fællesskabet, men vi er opmærksomme på, at det er forskelligt udfordrende for børnene at deltage. Derfor etablerer vi små grupper – øvegrupper – hvor det enkelte barn "kan komme til fadet", blive set af de øvrige børn og med tiden blive et ligeværdigt medlem i fællesskabet.

Æstetik

Er der rodet eller ej?

Børns sanser forstyrres af rod. Der skal være ro i billedet, så børnene kan se mulighederne i den kontekst, der er skabt.

Derfor begrænser vi f. eks. mængden af legetøj.

Harmoniske læringsmiljøer er skabt først og fremmest af det pædagogiske personales tilstedeværelse og nærvær i læringsmiljøet. Men det skabes også i reduktion af rod, som giver børnene mulighed for at fokusere i aktiviteten.

Udtryk og indtryk.

Helt små børn giver ikke på samme måde udtryk for noget indre som ældre børn gør – hvis vi ser det i et produkt perspektiv.

Men når vi ser børns udtryk i et sanseorienteret og følelsesrelateret perspektiv, er udtrykkene mangfoldige.

Derfor har vi øjnene med os og registrerer, når et barn er glad, ked, forvirret eller flagrende, fordi mulighederne og indtrykkene er så mange, at de er svære at rumme.

Fællesskaber

Balance i autonomi og fællesskab.

Små børn har behov for at være i fællesskabet – og kunne trække sig fra det. Det giver vi mulighed for ved at se barnets behov og agere derefter.

Vi finder af og til et barns krybbe frem, når barnet viser os, at det har brug for pause. Barnet slapper af i det skærmede miljø, krybben er, og er efter en stund klar til fællesskabet igen.

Demokrati i småbørnshøjde handler om at anerkende balancen mellem autonomi og fællesskab

Natur, udeliv og science

Hvad er science for 0-2,10 årige ?

De to pædagogiske mål:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

I vores aktivitetskalender er udeliv og ture tilbagevendende begivenheder i al slags vejr.

Vi følger årets gang i naturen. Vi besøger de samme steder hen over året og bemærker – f. eks. liggende under det samme løvtræ – træets udseende.

Vi taler om det, der sker forår, sommer, efterår og vinter.

Børns dannelse udvikles gennem den adfærd, tillærer sig med hensyn til at passe på naturen.

Vi har bærbuske og er sommetider heldige at få kogt lidt syltetøj til formiddagsmaden.

Vi vender hver en sten og undersøger, hvad der ligger under den.

Vores gåture er i lokalområdet, hvor vi hilser på de samme naboer og snakker om vind og vejr og formålet med vores gåtur.

Små børn lærer i relationer og samspil. De lærer af voksne, som er engagerede i aktiviteten og som "viser vejen" og arbejder med gentagelser – gentagelser – gentagelser.

Oftest foregår aktiviteten i små børnegrupper, som åbner for nærvær, inklusion og læring.

Vi har en undersøgende tilgang til fænomener:

Hvorfor ser vi flest regnorme, når det har regnet? Og hvad laver alle rågerne ude på plænen?

Hvorfor fylder frosset vand mere end vandhanevand?

Hvorfor kan vindposen flyve i dag men ikke i går?

Hvad kan flyde og hvad synker?

Kulde og varme – når vi spiser, når vi skal udenfor, når vi vasker hænder.

I det hele taget handler arbejdet med de helt små børn om begrebsdannelse. Årsag og virkning kommer på et senere tidspunkt i deres udvikling.

